

✍ ELLIS ELLENBROEK

📷 ANP / ROBIN UTRECHT

ONDERZOEK

🌐 WWW.RUG.NL/INBEELD-AHUCKRIEDE

‘Zo’n virus biedt nieuwe kansen’

Twaalf interviews per week. Hoogleraar vaccinologie **Anke Huckriede** is hot. Iedereen en alles wil haar kijk op coronavaccins. Huckriede grijpt de kans het belang van vaccineren ondubbelzinnig te onderstrepen.

Ontmoetingen met de familie in Duitsland, waar zij en haar man allebei vandaan komen, zitten er waarschijnlijk niet in met Kerst. En zingen ook al niet. Het toonkunstkoor van Anke Huckriede (1959) wilde in kleine groepen Bachs Weihnachtsoratorium uitvoeren. Maar repeteren kan niet, onder de geldende coronaregels. ‘Ik zie me met de feestdagen aan tafel zitten, een puzzeltje leggen, of zo.’

Indianenverhalen

Tot aan Kerst hoeft de RUG-hoogleraar vaccinologie zich bepaald niet te vervelen. Anke Huckriede is door haar kennis over vaccins en ons immuunsysteem ineens een veelgevraagd expert. ‘Vorige week had

ik twaalf interviews, deze week zit ik al op vijf.’ Het zijn de weken dat Pfizer BioNTech, Moderna, AstraZeneca en andere fabrikanten hun coronavaccins aan de wereld presenteren. Huckriede is blij verrast over de producten, met name over hun vermeende effectiviteit. Tuurlijk zijn er vragen. Hoe lang blijft zo’n vaccin werken, bijvoorbeeld. Maar kom bij haar niet aan met indianenverhalen als dat een prik autisme in de hand werkt, of dat Bill Gates ons chipjes inspuut. ‘Dat is echt klinkklare onzin.’

Vaccinatiebereidheid

Ze hoopt dat zodra de campagnes van start gaan, iedereen in de rij staat. Zij staat niet meteen afwijzend tegenover het idee meer vrijheden te gunnen aan gevaccineerden.

Misschien krikt het de vaccinatiebereidheid op. Die is, als *Broerstraat 5* haar spreekt, nogal laag. Vijftig procent, weet Huckriede. Vooral jongeren voelen niets voor een spuit. Wat de hoogleraar tegen twijfelaars en tegenstanders zou willen zeggen: ‘Het is niet alleen voor jezelf belangrijk je te laten inenten, maar ook om anderen te beschermen die je lief zijn. Bovendien zal jouw vaccinatie helpen sneller van die vervelende maatregelen af te komen. Die laatste twee aspecten worden nu niet voldoende belicht.’ En over de angst voor bijwerkingen: ‘Je reageert misschien iets heviger dan bij een griep prik. Zere arm, verhoging, griepig gevoel. Dat is een teken dat het immuunsysteem goed aanslaat. Als je weet dat het erbij hoort, kun je denken: So what! Daar kom ik wel overheen.’

Lacherig

Influenza is de specialisatie van Huckriede. Tot corona alles veranderde, onderzocht ze hoe het menselijk immuunsysteem op griepvaccins reageert en hoe infecties dat immuunsysteem in de loop van iemands leven veranderen. In haar colleges vertelt ze hoe virussen, hoe klein ook, kunnen toeslaan en wat voor impact ze kunnen hebben. 'Dat fascineert mij.' Het coronavirus, dat complete gezondheidssystemen wist plat te leggen, spant qua impact wel de kroon. Toch duurde het ook bij Huckriede even voor ze dat doorhad. 'In het begin vroeg ook ik me af of het iets was waar we ons druk over moesten maken.' Ook voor vaccinologen en virologen was het nieuw. 'Wij deden op het werk zelfs lacherig toen de eerste collega's over de anderhalve meter begonnen.' Ondertussen staan wetenschappers te trappelen dat geniepige virus te doorgronden en ermee af te rekenen. Het is dringen rond de subsidiepotjes.

Lifelines

'Zo'n virus biedt nieuwe kansen', aldus Huckriede. Zelf participeert ze in een van de onderzoeken van Lifelines die mogelijk gemaakt worden door crowdfunding onder meer RUG-alumni. De participanten aan het langlopende grootschalige Lifelines-project wordt gevraagd of ze corona hebben gehad en hoe ernstig. 'Wij willen weten of we dat kunnen relateren aan hun medische geschiedenis en hun genetische eigenschappen.'

Ander onderzoek waar de vaccinologe aan meedoet gaat over indicatoren die voorspellen dat milde klachten ernstige klachten worden, en over hoe kankerpatiënten zullen reageren op vaccinatie. Tot slot

'Het is niet alleen voor jezelf belangrijk je te laten inenten, maar ook om anderen te beschermen die je lief zijn'

is Huckriede betrokken bij een Gronings onderzoek naar het antivirale middel hydroxychloroquine. Het omstreden middel laat veelbelovende resultaten zien als je het direct toedient aan de longen – met een pufje – in plaats van het te slikken.

FOTO JASPAR MOULIJN

Anke Huckriede

(Duitsland, 1959)

studeerde biologie aan de Universiteit van Bielefeld, waar ze in 1990 ook promoveerde. Sindsdien deed zij als postdoc onderzoek bij de medische faculteit van RUG/UMCG, eerst bij Fysiologische chemie en vanaf 1999 bij Medische microbiologie. In 2011 werd ze daar hoogleraar vaccinologie, gespecialiseerd in 'rationele vaccinontwikkeling'. In haar werk aan (influenza)vaccins richt ze zich onder meer op de effecten van al bestaande immuniteit op de vaccinatierespons.

Hachelijk avontuur

Ze heeft zich afgevraagd of ze zelf een vaccin zou kunnen maken. In het begin. Heel even. 'Je kunt geïnactiveerd virus als vaccin gebruiken. Dat gebeurt ook veel bij influenza. Je behandelt het virus dan zo dat het niet meer infectieus is en niet meer kan repliceren. Bij corona is dat ook een optie.' Het is bij een voorzichtig gedachtenexperiment gebleven. 'Het zijn echt heel grote jongens die met die vaccins bezig zijn. Daar kun je nooit tegenop concurreren. Zij hebben ondertussen miljarden. De mogelijkheden die wij hier hebben zijn heel beperkt.' Bovendien wist Huckriede meteen al dat het een veel te hachelijk avontuur zou zijn. 'Het is wel een heel gevaarlijk virus, dus je moet wel honderdvijftig procent zeker zijn van de veiligheidscondities. Je kunt je niet permitteren dat er in je vaccin per ongeluk nog een actief virusdeeltje zit.'

VARIA

Eerste Ben Feringa Impact Awards

De eerste twee Ben Feringa Impact Awards zijn uitgereikt aan de bedenkers van de milieuvriendelijke Ocean Grazer en de patiëntvriendelijke IvyONE. De naar haar Nobelprijswinnaar vernoemde prijs heeft de RUG ingesteld om bijzondere prestaties van onderzoekers en studenten op het gebied van kennisbenutting – verbinden van onderzoek en maatschappij – te onderscheiden. Het verhaal over de Ocean Grazer stond december 2018 in *Broerstraat 5*. Het winnende project in de categorie studenten, IvyONE van Niels Wijermans, is een draagbaar alternatief van het infuus aan een paal.

WWW.RUG.NL/NEWS-IMPACTAWARD

FOTO ERMINDO ARMINO

Eredocoraat Feike Sijbesma

Rector Magnificus Cisca Wijmenga zal 22 januari, tijdens de Klimaatadaptatieweek, Feike Sijbesma bekleden met een eredocoraat. De voormalige CEO van DSM ontvangt het eredocoraat van de RUG vanwege zijn grote maatschappelijke betrokkenheid als een van de meest vooruitstrevende industrieleiders van Nederland. Vooral zijn grote inzet voor het tegengaan van ondervoeding, voor het klimaatvraagstuk en voor duurzaamheid wordt geroemd.

'JE ZIET ER NIET GOED UIT. ALS IK VRAGEN MAG: HEB JE SOMS SUIKER IN JE URINE?' 'NEE, ALLEEN EEN BEETJE MELK GRAAG.' (HERMAN FINKERS)

STELLING CLAIRE DEKKERS FACULTEIT MEDISCHE WETENSCHAPPEN